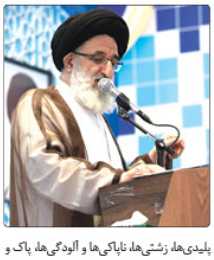

سرمقاله

ماشه چکانده می‌شود؟

ادامه از صفحه ۱

... دلیل تمایل اروپایی‌ها برای تمدید مکانیسم ماشه آن است که تلاش می کنند این برگ برنده را در دست خود حفظ کنند اگر مکانیسم ماشه فعال شود و پرونده هسته‌ای ایران دوباره در دستور کار شورای امنیت قرار بگیرد، نفوذ آمریکا در این پرونده بیشتر می‌شود و از نقش تروئیکای اروپایی کاسته خواهد شد. این در حالی است که اروپا بعد از روی کار آمدن ترامپ در آمریکا به این جمع‌بندی تقریبا قطعی رسیده است که باید در راستای استقلال استراتژیک در سیاست خارجی حرکت کند. در همین راستا بود که اروپا بحث به رسمیت شناختن دولت فلسطینی را مطرح کرد.

لذا با وجود همسویی استراتژیک میان آمریکا و اروپا در اعمال فشار بر ایران و غنی‌سازی صفر، به نظر می‌رسد اروپا همزمان و به‌صورت ظریفی در حال اجرای یک سیاست خارجی مستقل است و بحث مکانیسم ماشه را در این راستا می‌بیند. اما فعلا ایران و اروپا نتوانسته‌اند در این فضای بی اعتمادی از این فرصت ولو محدود استفاده کنند.

نکته مهم و نگران کننده در مورد مکانیسم ماشه آن است که بازگشت آن می‌تواند فضای متقی علیه ایران در عرصه بین المللی را تشدید کند ضمن اینکه می تواند با واکنش تند ایران هم مواجه شود و مدیریت موضوع را دشوارتر از قبل کند. به‌عنوان مثال اگر جمهوری اسلامی ایران در واکنش به فعال‌سازی مجدد مکانیسم ماشه خروج از پیمان NPT را در دستور کار قرار دهد یا برخی گروه‌های سیاسی بر دولت فشار بیاورند که چنین کاری را انجام دهد، در آن صورت بحران موجود در روابط ایران و غرب تشدید می‌شود و حتی ممکن است احتمال اقدام نظامی مجدد افزایش یابد. آمریکا می‌تواند از بازگشت مکانیسم ماشه برای اعمال فشارها و تحریم‌های بیشتر و گسترده‌تر علیه ایران استفاده کند و در این حالت حتی دوستان ایران مثل چین، امارات و ترکیه ممکن است در ادامه همکاری اقتصادی با ایران در دور زدن برخی تحریم‌ها دچار مشکل شوند در این حالت اثرگذاری تحریم‌ها به مراتب بیشتر خواهد شد. گو اینکه تاب‌آوری جامعه در برابر تحریم‌ها در قیاس با گذشته هم کمتر شده است.

با وجود ناکامی نشست روز سه‌شنبه بین ایران و تروئیکای اروپایی هر دو طرف همچنان به امکان رسیدن به یک راه حل دیپلماتیک فکر می کنند. معاون وزیر خارجه ایران در توییتی که بعد از این دیدار نوشت، گفت که امیدوار است همچنان موضوع دیپلماسی در دستور کار باشد. اما با توجه به اینکه موعد فعال سازی مکانیسم ماشه نزدیک است و بر اساس سازوکار قیدشده در برجام، طرف‌های اروپایی باید طی چند روز آینده نامه فعال سازی را به شورای امنیت بفرستند. لذا فرصت برای تمدید مکانیسم ماشه یا جلوگیری از بازگشت آن روز به روز کمتر می‌شود.

البته می‌دانیم که حتی در صورت ارسال نامه اروپا به شورای امنیت سازمان ملل همچنان امکان توافق وجود دارد؛ اما نکته این است که ظاهرا پیش‌شرط‌های اروپا برای تمدید مکانیسم ماشه مورد قبول ایران نیست. پذیرش بازرسی‌های آژانس از تاسیسات مورد حمله قرارگرفته، یکی از شروط اصلی اروپا برای تمدید مکانیسم ماشه است. شرط دیگر اروپا توافق ایران و آمریکا بر سر موضوع هسته‌ای است. ایران در هر دو مورد ملاحظات خودش را دارد و لذا با ادامه وضع موجود به نظر می‌رسد که احتمال بازگشت مکانیسم ماشه همچنان زیاد است.

رحمن قهرمانپور
پژوهشگر ارشد مسائل بین‌الملل
alborz.payam@gmail.com

پیام آشنا گزارش می دهد
مکانیزم ماشه؛ بازگشت تحریم‌ها با بازی روانی

اختصاصی پیام آشنا- در حالی که سه کشور اروپایی فعال‌سازی مکانیزم ماشه را آغاز کرده‌اند، کارشناسان معتقدند بازگشت احتمالی تحریم‌های شورای امنیت اثر اقتصادی قابل توجهی برای ایران نخواهد داشت و بیشتر باید پیامدهای روانی و سیاسی این اقدام را جدی گرفت.

با شدت گرفتن بحث‌ها پیرامون برجام و آغاز روند فعال‌سازی مکانیزم ماشه از سوی بریتانیا، فرانسه و آلمان، پرسش اصلی این است که بازگشت تحریم‌های ذیل قطعنامه‌های شورای امنیت چه اثری بر اقتصاد ایران خواهد داشت؟ مرور دیدگاه‌های کارشناسی و مواضع رسمی نشان می‌دهد که اقتصاد ایران در حال حاضر تحت فشار تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا قرار دارد و بازگشت تحریم‌های سازمان ملل بیش از آنکه باری تازه بر اقتصاد کشور تحمیل کند، تبعات سیاسی و روانی خواهد داشت.

تمایز تحریم‌های آمریکا و سازمان ملل

علیرضا تقوی‌نیا، تحلیلگر مسائل سیاسی، در گفت و گو با پیام آشنا ضمن تأکید بر تمایز میان تحریم‌های سازمان ملل و تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا می‌گوید: برجام هرگز نتوانست تحریم‌های اولیه و ثانویه آمریکا را رفع کند و به همین دلیل منافع اقتصادی ایران از این توافق محدود باقی ماند. به باور او، تجربه خروج آمریکا از برجام در سال ۱۳۹۷ نشان داد که فشار اصلی بر اقتصاد ایران ناشی از تحریم‌های واشنگتن است، نه قطعنامه‌های شورای امنیت.

اثر روانی بازگشت تحریم‌ها

به گفته تقوی‌نیا، اگرچه فعال‌سازی مکانیزم ماشه از نظر اقتصادی تحول جدیدی ایجاد نمی کند اما می‌تواند به‌طور مقطعی اثرات روانی منفی بر بازار ارز و سرمایه بگذارد. او معتقد است این واکنش‌ها کوتاه‌مدت و ناشی از فضای بی‌اعتمادی و پیش‌بینی‌های نادرست است.

موضع رسمی ایران: تحریم‌ها بی‌اثر شده‌اند

حمید قنبری، معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه، بازگشت احتمالی شش قطعنامه شورای امنیت را «غیرقانونی» دانسته و تأکید می‌کند که ایران این تحریم‌ها را به رسمیت نمی‌شناسد. او معتقد است بخش زیادی از افراد و شرکت‌های مشمول تحریم‌های سازمان ملل دیگر وجود خارجی ندارند و ساختار اقتصاد ایران نیز طی سال‌های اخیر تغییر کرده است؛ بنابراین، تحریم‌های احتمالی اثر عملی چندانی نخواهند داشت.

قنبری همچنین یادآور می‌شود که برخلاف دوره تصویب قطعنامه‌ها در گذشته، امروز چین و روسیه همراه اروپا و آمریکا نیستند و همین مسئله امکان اجماع جهانی علیه ایران را دشوار کرده است.

هشدار ایران به اروپا

در همین حال، کاظم غریب‌آبادی، معاون وزیر امور خارجه، به اروپایی‌ها هشدار داده که اجرای اسنپ‌بک می‌تواند روابط ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را به‌طور مستقیم تحت تأثیر قرار دهد و فضای دیپلماتیک را به بن‌بست بکشاند. به گفته کارشناسان، چنین اقدامی نه تنها اختلافات را حل نمی کند بلکه مسیر همکاری ایران با جامعه جهانی را سخت‌تر می‌سازد.

مجموع دیدگاه‌ها نشان می‌دهد که مکانیزم ماشه در بعد اقتصادی ظرفیت چندانی برای فشار مضاعف بر ایران ندارد، چرا که بخش عمده محدودیت‌ها پیش‌تر از سوی آمریکا اعمال شده است. اما پیامدهای روانی کوتاه‌مدت در بازار و همچنین چالش‌های سیاسی بلندمدت، اصلی‌ترین مخاطرات این اقدام به شمار می‌رود. به نظر می‌رسد مدیریت هوشمندانه فضای اقتصادی و دیپلماتیک، کلید عبور از تبعات احتمالی این سناریو خواهد بود.

حسینی همدانی مطرح کرد
مسئله ماشه؛ ابزار جنگ روانی اروپا

آیت‌الله حسینی همدانی، نماینده رهبر معظم انقلاب اسلامی در استان البرز و امام‌جمعه کرج، در نماز عبادی سیاسی جمعه این هفته به مسئله «ماشه» یا «اسنپ‌بک» در برجام پرداخت و گفت: رهبر معظم انقلاب بارها نسبت به بی‌اعتمادی به اروپا هشدار داده‌اند و امروز آثار این هشدارها آشکار شده است.

به گزارش پیام آشنا، وی افزود: کسانی که در برجام می‌گفتند چنین بندی وجود ندارد، اکنون آثارش را مشاهده می‌کنند. اروپا از این ابزار برای ایجاد جنگ روانی و فشار بر ایران استفاده می‌کند، اما این فشار، بدتر از قبل نخواهد شد.

امام جمعه کرج تأکید کرد: اروپا تنها پیاده‌نظام آمریکا و رژیم صهیونیستی است و هیچ اراده مستقل ندارد. هدف آن‌ها ایجاد یأس و فشار روانی است، اما تجربه نشان داده که ملت ایران هرگز زیر بار زور نمی‌رود.

تروریسم؛ تهدید جهانی و داخلی

آیت‌الله حسینی همدانی همچنین به تروریسم به‌عنوان یکی از تهدیدات اصلی جهان اشاره کرد و گفت: همه انبیاء و ائمه علیهم‌السلام و اساساً اسلام، بزرگ‌ترین قربانی تروریسم بوده‌اند و حکومت‌های ستمگر همواره به ترور شخصیت‌ها دست زده‌اند.

وی افزود: آمریکا و رژیم صهیونیستی در صدر فهرست حامیان تروریسم قرار دارند و با وجود ادعای مبارزه با تروریسم، خود اصلی‌ترین مسبب آن هستند.

امام جمعه کرج تروریسم دولتی را خطرناک‌ترین نوع تروریسم دانست و با اشاره به اقدامات کابینه امنیتی اسرائیل، گفت: تصویب حمله به ۴۰ مرکز فلسطینی و ترور ۲۶ شخصیت تنها نمونه‌ای از تروریسم رسمی دولتی است، اما اگر یک مسلمان در دفاع از مظلومان فلسطین اقدامی کند، برچسب تروریست به او زده می‌شود.

وی با یادآوری حملات گروه‌های تروریستی داخلی بعد از انقلاب تصریح کرد: بیش از ۱۷ هزار نفر از مردم عادی تا مقامات عالی‌رتبه توسط گروه‌هایی مانند منافقین، فرقان، کومله و حزب توده به شهادت رسیدند، اما حمایت مدعیان حقوق بشر از این گروه‌ها ادامه یافت.

تقدیر از دولت در هفته دولت و یاد شهیدان رجائی و باهنر

امام جمعه کرج با اشاره به هفته دولت، از خدمات مسئولان اجرایی کشور تقدیر و گفت: از همه عزیزانمان در دولت به خاطر خدمات و مساعی‌شان تشکر می کنیم. امیدواریم استاندار محترم، معاونین، وزرا و مسئولان با روحیه جهادی و ازخودگذشتگی، فعالیت‌های خود را گسترده‌تر کنند

وی با گرامی‌داشت ۸ شهریور، روز شهادت شهیدان رجائی و باهنر به دست منافقین، افزود: این دو بزرگوار در راه خدمت به مردم حدی برای خود قائل نبودند. با وجود خدمت کوتاه‌مدت، الگوی علم، عمل، اخلاص و پایبندی به ارزش‌های انقلاب باقی ماند و عشق به عدالت و ارزش‌های انقلاب آن‌ها را به حرکت وا می‌داشت.

آیت‌الله حسینی همدانی در پایان این بخش با اشاره به حمایت اخیر رهبر معظم انقلاب از رئیس‌جمهور، گفت: همه باید از رهبری درس بگیریم و در مسیر خدمت به مردم با صداقت و تلاش جهادی حرکت کنیم.

تجلیل از مقام مادر امام عسکری و نقش زنان در تاریخ شیعه

امام جمعه کرج در ادامه خطبه‌ها به مقام والای حضرت «سلیل»، مادر امام حسن عسکری علیه‌السلام پرداخت و گفت: امام هادی علیه‌السلام درباره همسرشان فرمودند: سلیل از بدی‌ها، پلیدی‌ها، زشتی‌ها، ناپاکی‌ها و آلودگی‌ها، پاک و مبرا است.

وی افزود: «پس از ولادت حضرت ولی‌عصر ارواحنا فداه، حضرت سلیل با لقب «جده» شناخته شد و مأموریت مهمی بر عهده گرفت تا پس از شهادت امام عسکری علیه‌السلام، مدیریت بحران و وصایت ظاهری شیعیان را بر عهده داشته باشد.

آیت‌الله حسینی همدانی با اشاره به روایت حکیمه خاتون، دختر امام جواد علیه‌السلام، گفت: شیعیان در دوران غیبت صغری می‌توانستند به حضرت جده مراجعه کنند و این موضوع اهمیت نقش زنان در تاریخ شیعه را نشان می‌دهد.

وی در پایان با تأکید بر اهمیت شناخت امام و دل‌بستگی به اهداف ایشان، گفت: منتظر واقعی کسی است که حضور امام را نزدیک ببیند و با دعا و عمل، زمینه ظهور را فراهم کند و در مسیر تحقق آرمان‌های امام صبر و تلاش پیشه نماید.

دبیر اجرایی کنگره شهدای استان البرز خبر داد
«بهترین پناه»، گامی دیگر در شناخت قرآن و شهدا در البرز

دبیر اجرایی کنگره شهدای استان البرز گفت: طرح بزرگ قرآنی بهترین پناه، برای چهارمین سال با هدف معرفی شهدای البرز و نقش قرآن در انسان‌سازی آغاز شده است.

به گزارش پیام آشنا، داود پاشایی دبیر اجرایی کنگره شهدای استان البرز، اعلام کرد: طرح بزرگ قرآنی بهترین پناه، برای چهارمین سال با هدف معرفی شهدای البرز و نقش قرآن در انسان‌سازی آغاز شده و به حضور پرشور مردم در این رویداد ملی تاکید دارم.

وی افزود: اجرای طرح بزرگ قرآنی بهترین پناه در چهارمین سال اجرا، با هدف معرفی شهدای استان البرز و معرفی قرآن و شهدا به عنوان الگوهای جاودانه بشریت در دستور کار کنگره شهدای استان البرز و دارالقرآن بسیج و سپاه استان قرار گرفته است.

این دبیر خاطر نشان کرد: حضور با شکوه آحاد مردم در این رویداد ملی جهت شناخت هر چه بیشتر اقشار مختلف جامعه به ویژه کودکان و نوجوانان با آموزه‌های قرآنی و دینی و الگوگیری از سیره شهدا به عنوان غنی‌ترین منبع تربیتی و انسان سازی است.

سپاه بانک اطلاعاتی کاملی از رژیم صهیونیستی دارد

سخنگوی سپاه گفت: پس از جنگ ۱۲ روزه، مشارکت نخبگان و مراکز علمی در تثبیت روایت پیروزی ایران ضروری است.

به گزارش پیام آشنا، سردار علی‌محمد نایینی در دوره دانش افزایی و توانمندسازی اساتید بسیجی کشور با شعار «استاد بسیجی؛ اتحاد مقدس، استقلال ملی، ایران قوی»، در تشریح ابعاد جنگ ۱۲ روزه گفت: در هیچ جنگی پیروزی به آسانی به دست نمی‌آید. هر نبرد دارای ابعاد فنی، اجتماعی، سیاسی، نظامی، تاکتیکی و راهبردی است و معیار اصلی پیروزی یا شکست، تحقق اهداف سیاسی است. در جنگ‌های مدرن، شاخص پیروزی تحمیل اراده بر دشمن است.

وی با بیان این که «طرح‌های براندازی علیه جمهوری اسلامی مسبوق به سابقه است» یادآور شد: از کودتای هایزر در بهمن ۵۷ و حمله گروه‌های وابسته به سفارت آمریکا، تا عملیات طبس، کودتای نقاب در پایگاه شهید نوژه، شورش‌های ضدانقلاب، ترورهای منافقین و ده‌ها سناریوی مشابه که همگی با رهبری امام خمینی (ره) و مقاومت مردم شکست خورد.

وی درباره شباهت های جنگ تحمیلی هشت‌ساله و جنگ ۱۲ روزه اخیر تصریح کرد: هر دو جنگ ماهیتی نیابتی داشتند. هدف اصلی براندازی و تجزیه ایران بود. اصل غافلگیری در طراحی دشمن لحاظ شده بود و در هر دو مقطع ایران در مقابل یک جبهه جهانی ایستاد. در جنگ هشت‌ساله مبتنی بر نیروی زمینی و انسانی بود، اما جنگ اخیر عمدتا بر قدرت هوایی، موشکی و فناوری‌های نوین متمرکز بود. در جنگ هشت‌ساله یک سال طول کشید تا ایران توانست سازمان رزم خود را بازیابی کند، اما در جنگ اخیر تنها چند ساعت پس از حمله دشمن، پاسخ قاطع و بازدارنده داده شد. این نشان‌دهنده جهش بزرگ در توان دفاعی و نظامی جمهوری اسلامی است.

سخنگوی سپاه با اشاره به ابعاد مختلف پیروزی جمهوری اسلامی ایران در این نبرد گفت: نظرسنجی‌های معتبر جهانی نشان می‌دهد بیش از ۶۰ درصد افکار عمومی منطقه و بیش از ۸۰ درصد مردم ایران، کشور را پیروز جنگ می‌دانند و دشمن نتوانست هیچ‌یک از اهداف راهبردی خود از جمله جداسازی مردم از حاکمیت را محقق کند. برعکس، انسجام ملی تقویت شد. با وجود تحریم‌ها و فشارها، اقتصاد کشور دچار فروپاشی نشد، قیمت‌ها تثبیت شد و زندگی روزمره ادامه یافت و زنجیره فرماندهی، کنترل و پاسخگویی به سرعت حفظ و اجرا شد حتی با شهادت برخی فرماندهان، عملیات‌ها بدون وقفه ادامه یافت و بیش از ۱۲۰ کشور و سازمان بین‌المللی اقدامات رژیم صهیونیستی را محکوم کردند.

وی سه عامل اصلی پیروزی را چنین برشمرد: آنچه بارها در تاریخ انقلاب از طبس تا فتح خرمشهر تکرار شده، این بار نیز آشکار شد همچنین رهبر انقلاب با مدیریت شوک اولیه، صدور فرمان پاسخ قاطع و تقویت روحیه ملی، معادله قدرت را تغییر دادند و سوم ایستادگی، وفاداری و آستانه تحمل بالای ملت ایران مانع تحقق اهداف دشمن شد.

وی گفت: ارتش آمریکا در سال ۲۰۲۵ با بودجه‌ای معادل ۸۵۱ میلیارد دلار، سه هزار و ۵۳۸ جنگنده و بیش از پنج هزار کلاهک هسته‌ای، بزرگ‌ترین ارتش جهان است. با این وجود، ایران توانست در مقابل چنین قدرتی بایستد و پیروز شود. این خود بزرگ‌ترین دلیل بر اقتدار جمهوری اسلامی است. پیروزی ایران در جنگ ۱۲ روزه صرفا یک دستاورد نظامی نبود، بلکه پیروزی در عرصه افکار عمومی، اهداف سیاسی، ثبات اجتماعی و اقتصادی و در سطح بین‌المللی بود. رسالت امروز ما تثبیت این روایت و جلوگیری از تحریف آن است؛ همان‌گونه که رهبر انقلاب درباره دفاع مقدس هشدار دادند این جنگ نیز همچون جنگ هشت‌ساله، به مرور روایت خواهد شد. اما آنچه قطعی است، شکست دشمن و سربلندی ملت ایران است.

نائینی درباره دقت و کامل بودن اهداف سپاه در برابر دشمن گفت: عملیات‌های اطلاعاتی داخل رژیم توانست بسیاری از ابهامات موجود را برطرف کند و بانک اطلاعاتی سپاه را کامل‌تر سازد. این بانک اطلاعات برای هر یک از حملات موشکی و پهپادی با استفاده از اطلاعات حاصل از هک، نفوذ و جمع‌آوری اطلاعات جدید، بسیار مؤثر بود و یکی از دلایل اصلی شکست دشمن در جنگ، ناکامی اطلاعاتی آنها بوده است.

وی با اشاره به موفقیت عملیات‌های سپاه در کشف و خنثی‌سازی شبکه‌های تروریستی و قاچاق سلاح در تبریز، مازندران، اصفهان و مناطق دیگر، گفت: این اقدامات نقش تعیین کننده‌ای در جلوگیری از حملات دشمن داشت. اکثر سران ضدانقلاب قبل از آغاز جنگ دستگیر شده و در طول دوازده روز جنگ، هیچ مورد عملیات تروریستی توسط گروه‌های سازماندهی‌شده رخ نداد.

وی به جزئیات گسترده برنامه‌ریزی دشمن اشاره کرد و گفت: ضدانقلاب از پیش تقسیم کار کرده و عملیات‌های تروریستی از شمال غرب، جنوب شرق و حتی داخل عراق و پاکستان برای تهران برنامه‌ریزی شده بود. اما تمامی این طرح‌ها خنثی شد.

معاون روابط عمومی و سخنگوی سپاه به موفقیت‌های ویژه در مقابله با بزرگ‌ترین قاچاقچیان سلاح در اقلیم عراق و پاکستان و عملیات علیه منافقین اشاره کرد.

وی با اشاره به احساس پیروزی و اعتماد مردم ایران، گفت: ۸۲ درصد مردم کشور پیروزی ایران را باور دارند. جنگ ادراکی و روایت‌سازی پس از جنگ اهمیت زیادی دارد و جامعه نخبگی، رسانه‌ها و مراکز علمی باید در تثبیت روایت پیروزی ایران مشارکت داشته باشند.

اخبار البرز

دستگیری ۴۸ فروشنده مواد مخدر در ساوجبلاغ

فرمانده انتظامی ساوجبلاغ از اجرای طرح ارتقای امنیت اجتماعی و دستگیری ۴۸ فروشنده در مرداد ماه سال جاری خبر داد

به گزارش پیام آشنا، در روز چهارشنبه پنجم شهریور، سرهنگ سید امین موسوی گفت: در راستای پیشگیری از سرقت و کاهش جرائم، طرح ارتقای امنیت اجتماعی با محوریت پلیس مبارزه با مواد مخدر و همکاری عوامل انتظامی در سطح شهرستان ساوجبلاغ در مرداد ماه سال جاری به مرحله اجرا گذاشته‌شد.

وی افزود: در اجرای این طرح، ماموران انتظامی ۴۴ کیلو و ۷۵۱ گرم انواع مواد مخدر را کشف، ۴۸ فروشنده مواد مخدر دستگیر و ۱۲۱ معتاد متجاهر را جمع آوری و تحویل مراکز مجاز ترک اعتیاد دادند. سرهنگ موسوی خاطرنشان کرد: هدف اصلی اجرای طرح‌های ارتقای امنیت اجتماعی، پاکسازی نقاط آلوده و جرم خیز از برهم زنندگان نظم و امنیت عمومی است که این مهم با جدیت و به صورت روزانه و مستمر توسط این فرماندهی پیگیری می‌شود. فرمانده انتظامی شهرستان ساوجبلاغ در پایان بیان کرد: اهتمام والدین به تربیت صحیح و نظارت درست بر رفتار فرزندان، اثر بسزایی در پیشگیری از آلوده شدن فرزندان به مواد مخدر و اعتیاد دارد.

امدادرسانی به ۱۲ کوهنورد مفقودی در ارتفاعات کرج

مدیرعامل جمعیت هلال احمر البرز، از مفقودشدن ۱۲ کوهنورد در ارتفاعات کوه‌های عظیمیه شهرستان کرج خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، محمدباقر خلفی گفت: ظهر پنجشنبه در پی گزارش مفقود شدن ۱۲ کوهنورد در ارتفاع منطقه عظیمیه محدوده چشمه نور توسط عوامل مردمی به مرکز کنترل و هماهنگی عملیات (EOC) اعلام شد.

وی افزود: بلافاصله تیم عملیاتی امداد و نجات کوهستان جمعیت هلال احمر شهرستان کرج به محل حادثه اعزام شد.

خلفی افزود: این ۱۲ کوهنورد مسیر را گم کرده بودند و امکان تشخیص مسیر بازگشت برای گروه کوهنوردی میسر نبود.

وی گفت: تیم اعزامی با حضور و با پشتیبانی و هدایت این گروه ۱۲ نفره را از دره‌های مشرف به چشمه نور به بالادست و محل امن انتقال داد.

خلفی از کوهنوردان و طبیعت گردها خواست از مسیرهایی که اشنایی ندارند اقدام به سفر نکنند که برای خود و دستگاه های امدادی مشکل ایجاد نشود.

وی همچنین از عموم هم‌طنان خواست در صورت نیاز امدادی با سامانه ۱۱۲ تماس حاصل نمایند.

یادداشت

پیشنهاد باز آفرینی مأموریت شعام

جایگزینی دبیر شورای‌عالی امنیت ملی در شرایطی حساس صورت‌گرفته که اهمیت این تغییر بیش از هر زمان دیگر بر صحنه سیاست و امنیت ایران نمایان است. این شورا نه‌تنها رکن هماهنگ‌کننده سیاست‌های دفاعی و امنیتی کشور محسوب می‌شود، بلکه محور اصلی طراحی نقشهٔ گذار از تهدیدهای موجودیتی نیز به شمار می‌آید.

در چنین شرایطی، بازگشت علی لاریجانی - سیاستمداری باتجربه و خردمند که سال‌هایی در حاشیه مانده بود - انتظاری انباشته از بخشی از جامعه را نمایندگی می‌کند؛ انتظاری که حول محور عقلانیت، اعتدال و بازتعریف نقش ایران در معادلات منطقه‌ای و بین‌المللی شکل گرفته است. بااین‌حال اهمیت این تحول صرفاً به سطح سیاسی محدود نمی‌شود. ایران در مواجهه با جنگی ترکیبی قرار گرفته است؛ جنگی که مرز آن تنها به میدان نظامی ختم نمی‌شود، بلکه ابعاد شناختی، رسانه‌ای و تصویری را نیز دربر می‌گیرد؛ تجربه‌ای که انتظارها را سنگین‌تر کرده است

در گفت‌وگوی تفصیلی اخیر علی لاریجانی با رسانه khamenei.ir، نکات مهمی درباره امنیت ملی و رویکردهای آینده مطرح شد. اما آنچه این گفت‌وگو را برجسته‌تر می‌کند، پیوند آن با تجربه شخصی او در روایتگری از بحران‌هاست. فراموش نکرده‌ایم که در دوره جنگ ۱۲ روزه، روایتگری لاریجانی از جنگ، نه صرفاً یک بازخوانی خبری، بلکه روایتی قدرتمند، روشن و اثرگذار بود که از بسیاری روایت‌های دیگر برتر نشست. همین تجربه است که امروز سطح انتظار از او را بالا برده؛ صرفاً استادی در روایت گذشته کافی نیست، اکنون معرکه تصویرسازی آینده است. نقش امروز دبیر شورای‌عالی امنیت ملی، صرفاً روایت حوادث گذشته یا موضع‌گیری در قابل موضوعات ایام پرمسئله امروز نیست. به‌صراحت باید گفت از حیث‌نشانه‌پردازی عبارتی نظیر آینده‌را در آینده تدبیر می‌کنیم، نشانه خوبی از ایستادن در آینده نیست، بلکه در مقابل توقع آن است. او مأموریت خود و دبیرخانه را با اتکا به ظرفیت سیاسی و جایگاه ملی‌اش، برساخت آینده‌ای باورپذیر و امیدبخش برای ایران بداند. این مأموریت، همان چیزی است که می‌تواند دبیرخانه شورا را از یک «نهاد هماهنگی امنیتی» به یک اتاق فکر آینده‌ساز ملی ارتقا دهد.

محورهای راهبردی در دوره جدید دبیرخانه برای تحقق این مأموریت، پنج چرخش تحول‌آفرین اولویت‌دار باید در کانون توجه قرار گیرد:

۱-از روایت گذشته به تصویر آینده

واقعیت آن است که روایتگری درست می‌تواند به بخشی از قدرت ملی بدل شود. آن‌گونه که در بیان رهبر انقلاب آمده است رسانه‌ها بیش از موشک و پهپاد بر عقب راندن دشمن اثر می‌گذارند. امروز باید این مهارت در عرصه آینده‌نگاری به کار گرفته شود؛ به‌گونه‌ای که ایران در افکار عمومی داخلی و منطقه‌ای، به‌عنوان معمار آینده و نه صرفاً بازیگری منفعل و صرفاً بخشی از بازی دیده شود.

۲-از امنیت تدافعی به امنیت قدرت‌ساز

امنیت تنها ابزار دفاعی نیست؛ باید موتور محرک توسعه و اقتدار باشد. تصویر ملی آینده باید ایران را کشوری با استقامت، نوآور و پیشرو نشان دهد؛ کشوری که امنیتش از دل اقتصاد قوی، فناوری نوین و انسجام اجتماعی برمی‌خیزد.

۳-از «شبه‌دولت دوم» به میدان‌سازی ملی

یکی از شائبه‌های ناظر بر این دوره حیات دبیرخانه امکان دامن‌زدن به انگاره ۲دولتی شدن کشور و مشابه‌سازی دبیرخانه به «دولت دوم» است. دبیر شورا باید با تکیه‌بر تجربه سیاسی خود، دبیرخانه را به نهادی میدان‌ساز تبدیل کند؛ نهادی که سایر سازمان‌ها و جامعه مدنی را برای مشارکت در خلق تصویر ملی آینده هماهنگ می‌سازد و مانع آن شود که دبیرخانه آرایش دولت دوم گرفته یا به رقیبی برای دولت تعبیر شود.

۴-از تک‌صدایی به روایت ملی متکثر

انتظار از دبیر جدید شورا آن است که نه صرفا نماینده یک جریان خاص، بلکه چهره‌ای ملی و اجماع‌ساز باشد؛ چهره‌ای که با زبان و رفتار خود پیام میانه‌روی و وحدت را منتقل کند. تحقق این انتظار زمانی ممکن می‌شود که دبیر شورا تنها به مناسک خاص سیاسی و انقلابی مانند هیئت و پیاده‌روی اربعین و نظایر آن محدود نشود، بلکه در میدان‌های متنوع اجتماعی نیز حضور یابد؛ در دانشگاه‌ها و محافل علمی، در میان کارگران و اصناف، در عرصه ورزش و هنر و نیز در مجامع بین‌المللی. تنها چنین ترکیبی از «اجماع‌سازی» و «تنوع حضور» می‌تواند از او تصویری امیدبخش بسازد، مردی که باید در میانه جریان‌های سیاسی و سلائق اجتماعی و فرهنگی بایستد تا آنگاه بتواند به بازسازی سرمایه اجتماعی و خلق تصویری نوین از ایران کمک کند.

۵-از امنیت سخت‌افزاری به امنیت چندبعدی

توان نظامی و موشکی تنها یکی از مؤلفه‌های امنیت است. امروز امنیت ایران برایند شبکه‌ای از سرمایه اجتماعی، انسجام فرهنگی، دیپلماسی فعال و قدرت اقتصادی است. دبیرخانه شورا باید محور هماهنگی این اجزا باشد. دبیرخانه باید معماری جدیدی از امنیت ملی ارائه دهد که در آن نهادهای نظامی، دانشگاه‌ها، بخش خصوصی و سازمان‌های اجتماعی به‌عنوان «گره‌های فعال شبکه امنیت ملی» تعریف شوند. همچنین نظام ارزیابی امنیت ملی از شاخص صرفا نظامی به شاخص‌های ترکیبی (اقتصادی، اجتماعی، فناورانه، فرهنگی) ارتقا یابد. این کار، تصویر ملی را به‌مثابه محصول یک شبکه هم‌افزا و چندبعدی به جامعه و جهان عرضه خواهد کرد.

سخن پایانی

بازگشت علی لاریجانی به دبیرخانه شورای‌عالی امنیت ملی، فرصتی تازه برای بازتعریف نقش این نهاد است. اگر او بتواند همان‌گونه که در روایت جنگ ۱۲ روزه موفق بود، این بار روایت آینده ایران را با زبان سیاست و تصویر ملی بازآفرینی کند، آنگاه دبیرخانه نه صرفا حافظ امنیت موجود، بلکه طراح امنیت آینده کشور و حتی منطقه خواهد شد.

انتظار امروز جامعه از لاریجانی این است که نخست خود در میانه بایستد و سپس دبیرخانه را به محور تصویرسازی ملی آینده ایران بدل سازد؛ تصویری باشکوه، عزتمند و قابل آرزوکردن برای ایرانیان و کشورهای هم‌پیوند و این مأموریتی است که بیش از هر زمان دیگر به آن نیازمندیم. بنابراین مأموریت اصلی دبیرخانه شورا در دوره جدید باید بازتعریف امنیت در نسبت با «تصویر ملی ایران پساجنگ» باشد؛ تصویری که از یک‌سو امید اجتماعی را در داخل تقویت کند و از سوی دیگر قدرت‌ساز در سپهر منطقه‌ای و بین‌المللی باشد.

مصطفی زمانیان
عضو هیئت‌علمی دانشکده حکمرانی دانشگاه تهران